

Saṅgārava Sutta – Rozprava Saṅgāravovi

Překlad Rozpravy Saṅgāravovi a Příslušných Komentářů

Část První: Soudobé Asketické Tradice

474. <i>"Evaṃ, bho"ti kho saṅgāravo māṇavo dhanañjāniyā brāhmaṇiyā paṭissutvā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodi.</i>	474. "Yes, friend," replied indeed the young man Saṅgārava to the brahmin woman Dhanañjāni and approached the Exalted One where He (was). After (he) approached (Him), (they) exchanged courteous talk.	474. "Ano, příteli," odpověděl vskutku mladý pán Saṅgārava bráhmance Dhanañdžání a přistoupil tam kde (byl) Vznešený, a když přistoupil, vyměnili si příjemné pozdravy. ¹
<i>Sammodaniyaṃ kathaṃ sārāṇiyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi.</i>	When the courteous talk on important (matters) was finished, (the brahmin) sat on one side.	Když to povídání ohledně důležitých (záležitostí) bylo ukončeno, sedl si (ten bráhma) na jednu stranu. ²
<i>Ekamantaṃ nisinno kho saṅgāravo māṇavo bhagavantaṃ etadavoca –</i>	And sitting on one side, the young man Saṅgārava told this to the Exalted One:	A když seděl na jedné straně, řekl mladý muž Saṅgārava Vznešenému toto:
<i>"santi kho, bho gotama, eke samaṇabrāhmaṇā diṭṭhadhammābhiniñṇāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti.</i>	"Indeed, friend Gotama, certain ascetics (and) brahmins have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements, the Enlightenment), (and) proclaim the origin of holy life.	"Vskutku, příteli Gótamo, někteří asketi (a) bráhmani dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot, tj. Osvícení), (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Tatra, bho gotama, ye te samaṇabrāhmaṇā diṭṭhadhammābhiniñṇāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesam bhavaṃ gotamo katamo"ti?</i>	There, friend Gotama, those ascetics (and) brahmins who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – who	Tam, příteli Gótamo, mezi takovými askety (a) bráhmány dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života, kdo je Vznešený Gótamo mezi nimi?

¹ Doslova "zaradoval se (s ním)". Je to fráze obvykle učitá při setkání dvou přátelských (nikoliv nepřátelských) osob, které začíná otázkami jako "jsi zdravý?" "Máš všechno co potřebuješ?" Atd. (Viz např. *Párájika Páli – Catuttha Párájika – Vinīta Vatthu: "kaccāvuso khamaniyaṃ kacci yāpaniyaṃ."*) Je to porovnatelné s britským "how do you do". Britská verze ale není chápána vážně, a namísto konkrétní odpovědi se pouze také řekne "how do you do". Bylo několik případů, kdy mnich potkal mnicha a zeptal se ho: "jsi zdravý?" Načež ten druhý odpověděl, že je nemocný, a ten první se pak pokusil tomu druhému pomoci.

² Je šest míst, která nejsou vhodná k sezení, podle vysvětlení Komentáře *Párájika Páli – Verañjakaṇḍavaṇṇanā* : (1) *atidūraṃ* - příliš daleko (učitel by musel na žáka vykřikovat), (2) *accāsannaṃ* - příliš blízko (přirozený pohyb učitele by nebyl volný), (3) *uparivātaṃ* - ve směru větru (pokud by např. vítr vál na učitele zprava zepředu, a pokud by žák seděl vpravo vepředu, pak by ten vítr přenášel případné zápachy z žákových úst (a jiné zápachy) k učiteli), (4) *unnatappadesaṃ* - na vyšším místě k sezení (žák by projevil neúctu zaujetím nadřazené pozice), (5) *atisammukhaṃ* - přímo ve předu (učitel by ztratil svůj přirozený výhled), (6) a *atipacchā* – vzadu (učitel by musel otáčet hlavou aby žáka viděl).

	is the Exalted Gotama in comparison to them?	
<i>"Diṭṭhadhammābhiññāvosānapārami ppattānaṃ, ādibrahmacariyaṃ paṭijānantānaṃpi kho ahaṃ, bhāradvāja, vemattaṃ vadāmi.</i>	I, Bhāradvāja, proclaim difference among those who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life.	Bhāradvādžo, já prohlašuji rozlišnost mezi těmi, kdo dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Santi, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā anussavikā.</i>	There are, Bhāradvāja, some ascetics (and) brahmins just following (what they) hear.	Bhāradvādžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří pouze následují co slyší. ³
<i>Te anussavena diṭṭhadhammābhiññāvosānapārami ppattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti; seyyathāpi brāhmaṇā tevijjā.</i>	They, by repeating (what they heard), (say that they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – such as the brahmins of Three Knowledges (i.e. Three Vedas).	Oni, opakováním (co slyšeli), (tvrdí, že) dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – jako například bráhmani Tří Věd (tj. Tří Véd).
<i>Santi pana, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā kevalaṃ saddhāmatkena diṭṭhadhammābhiññāvosānapārami ppattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti; seyyathāpi takkī vīmaṃsī.</i>	However, Bhāradvāja, there are certain ascetics (and) brahmins, (who) (believe they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – entirely just by faith (that it is so) – such as the thinkers-philosophers.	Bhāradvādža, jsou ale někteří asketi (a) bráhmani, (kteří věří,) že dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – zcela skrze pouhou víru (že to tak je) – jako například myslitelé, filosofové. ⁴
<i>Santi, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṇyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapārami ppattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti.</i>	There are, Bhāradvāja, certain ascetics (and) brahmins, who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the	Bhāradvādžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života

³ Podle toho, co se dozvídáme z následující věty, pouze slyší a mluví ale nedosahují těch dosažení svou vlastní zkušeností. Zde "slyšení" není pouze zaslechnutí, jedná se o starověký způsob předávání znalostí – učitel vysloví větu nebo verš, a žák to zopakuje tak, jak to slyší. Pak učitel cvičí žáka vyslovováním a žákovo opakováním znovu a znovu různými způsoby (např. vyslovením začátku a očekáváním, že žák dopoví zbytek, žádáním žáka aby zarecitoval začátek a učitel sám zarecituje konec, atd.) až do doby, kdy žák "uchopí" všechny věty, odstavce, a texty, které se měl bezchybně naučit z paměti a osvojit na celý život, přesně tak, jak se je naučili od svého učitele. Stejný způsob učení následovali Buddhovi mniši první tři staletí než se cca. v prvním st. př. n. l. zapsaly Buddhistické spisy na palmové listy a ještě mnoho staletí poté.

⁴ Tj. pouze myslí a přemýšlí o vlastnostech skutečnosti, co je dobré a špatné, ale sami neprožili úplnou svobodu z nečistot mysli. Např. ti, kdo se domnívají "možná jsem teď Osvícený/á protože jsem neporušil(a) žádný z pěti pravidel po dlouhou dobu" by patřili právě do této kategorie.

	Truth, (and) proclaim the origin of holy life.	
<i>Tatra, bhāradvāja, ye te samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṇyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesāhamasmi.</i>	There, Bhāradvāja, out of those ascetics (and) brahmins who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One).	Tam, Bháradvádžo, z těch asketů (a) bráhmanů kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem (jeden).
<i>Tadamināpetam, bhāradvāja, pariyāyena veditabbaṃ, yathā ye te samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṇyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesāhamasmi.</i>	It also should be understood ("known") in this way: in the way those ascetics (and) brahmins themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One) out of them (who attained that in the same way).	Také by to mělo být pochopeno ("věděno") takto: tak, jak ti asketi (a) bráhmani, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem jeden z nich (kdo toho dosáhl stejným způsobem). ⁵

474. <i>Diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramippattāti diṭṭhadhamme abhiññāte imasmiññeva attabhāve abhijānitvā vositavosānā hutvā</i>	474. "Attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements)" means that (they) say "we have attained the supernatural understanding of the present reality in this very life, and having supernaturally understood (the reality) (we,) having ended the (defilements that should be) ended,	474. "Dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot)" znamená, že říkají: "my dosáhli jsme nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti právě v tomto životě, a když jsme nadpřirozeně poznali (skutečnost), ukončili (nečistoty mysli) které by měly být ukončené,
--	---	---

⁵ Podle doslovného Páli-Barmského překladu, zde Buddha mluvil o předchozích Buddhách, tj. těch, kteří už nežili, a tak samozřejmě nemínil žádné ze svých současníků. Viz např. *AN 4.24.10. Samaṇa Sutta*, kde Buddha vysvětlil, že pouze v jeho učení jsou Osvícené osoby, nikde jinde na světě: "*Idheva bhikkhave samaṇo, idha dutiyo samaṇo, idha tatiyo samaṇo, idha catuttho samaṇo; suññā parappavādā samaṇebhi aññehīti.*" = "Pouze zde, mniši, je asketa (prvního stupně osvícení), zde je asketa druhého (stupně Osvícení), zde je asketa třetího (stupně Osvícení), zde je asketa čtvrtého (stupně osvícení); ostatní učení ostatních (učitelů) jsou prosta (osvícených) asketů." Stejně prohlášení se nachází také v *MN 11. Cūlasihanāda Sutta* a *DN 16. Mahāparinibbāna Sutta*. V *SN 2. Nidānavaggaṇī - 2. Abhisamayasaṃyuttaṃ - 11. Tatiyapabbatasuttaṃ* je také přirovnání, které vysvětluje obrovský rozdíl mezi dobrodiním, kterého lze dosáhnout následováním jiných asketických tradic a dobrodiním dosaženým následováním Buddhy. Dobrodiní, kterého dosáhne Vstupivší-Do-Proudu (*Sótāpanna*) je v porovnání s dosažením asketů jiných filosofických směrů a učení přirovnané k množství kamene v obrovské Hoře Méru/Siněru a sedmi semínky sezamu.

<i>pāramīsāṅkhātāṃ sabbadhammānaṃ pārabhūtaṃ nibbānaṃ pattā mayanti vatvā āḍibrahmacariyaṃ paṭijānantīti attho.</i>	attained the Enlightenment (/ <i>Nibbāna</i>), (being) the overcoming of all the phenomena known as (those that should be) overcome," (and) they proclaim the origin of holy life.	Dosáhli (jsme) Osvícení (/ <i>Nibbány</i>), (jež je) překonání všech jevů známých (jakožto ty které by měly být) překonány," (a) prohlašují počátek svatého života.
<i>Āḍibrahmacariyanti brahmacariyassa āḍibhūtā uppāḍakā janakāti evaṃ paṭijānantīti vuttaṃ hoti.</i>	"Origin of holy life" is said (meaning) they proclaim that (they) are the originators, the pioneers, the creators of the holy life.	"Počátek svatého života" je řečeno (s významem, že) prohlašují, že jsou původci, průkopníky, tvořiteli svatého života.
<i>Takkīti takkaḡāhī.</i>	"Thinkers" (means) (they) attach to assumptions.	"Myslitelé" znamená, že ulpívají na domněnkách.
<i>Vīmaṃsīti vīmaṃsako, paññācāraṃ carāpetvā evaṃvādī.</i>	"Philosophers" means a philosopher; he teaches by instructing conduct (in the form of) wise behavior.	"Filosofové" znamená filosof, učí instruováním chování (na způsob) moudrého chování.
<i>Tesāhamasmīti tesāṃ sammāsambuddhānaṃ ahamasmi aññataro.</i>	"Of them I am (One)" means out of those Rightly and Self Awakened Ones I am One.	"Jsem (jeden) z nich" znamená z těch Správe a Zcela Osvícených já jsem jeden.

<i>475. "Idha me, bhāradvāja, pubbeva sambodhā anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi – 'sambādhō gharāvāso rajāpatho, abbhokāso pabbajjā.</i>	475. Here, Bhāradvāja, before (my) complete Enlightenment, when not supernaturally Enlightened, just when I was a <i>bodhisatta</i> , it occurred to me: "Life in a house is narrow (by the little opportunity for spiritual progress), dusty (by the abundant opportunity for mental defilements), (whereas) going forth is (like) open space.	475. Zde, Bhāradvādžo, před (mým) úplným Osvícením, ještě když jsem nebyl nadpřirozeně osvícený, právě když jsem byl <i>bódhisattou</i> ⁶ , vyvstalo mi (v mysli): "Život v domě je těsný (nedostatkem možností k duševnímu rozvoji), zaprášený (bohatými příležitostmi k nečistotám mysli), (kdežto) odchod (do bezdomoví) je (jako) volný prostor.
<i>Nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparisuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ caritaṃ.</i>	Dwelling in a house, it is not easy to live the holy life entirely complete, entirely pure, (like) a conch shell.	Když pobývám v domě, není snadné žít svatý život zcela úplný, zcela čistý, (jako vyleštěná) mušle.
<i>Yaṃnūnāhaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāśāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajeyya'nti.</i>	What if I shaved off (/ "removed") (my) hair (and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree- bark-dye, and went forth from home to homelessness.	Co kdybych já si oholil (/ "odstranil") vlasy (a) vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví.

⁶ *Bódhisatta* ("bytosť (postupující k) Osvícení") je část života Siddhatthy Gótamy, kdy ještě nebyl Buddhou. Také to zahrnuje velký počet minulých životů od té doby, kdy mu bylo předpovězeno Buddhou Padumuttarou, že bude v budoucnosti Buddhou. Těch 547 džátak, které se nám dochovaly jsou pokládány za popisy některých z těch minulých životů, kdy se *bódhisatta* cvičil ve zdokonalování Deseti Dokonalostí (štedrost, etika, odevdání, moudrost, úsilí/energie, trpělivost, pravda/čestnost, rozhodnutí, milující dobrotnost, a vyrovnanost).

<i>So kho ahaṃ⁷, bhāradvāja, aparena samayena daharova samāno susukāḷakeso bhadrena yobbanena samannāgato paṭṭhamena vayasā akāmakānaṃ mātāpitūnaṃ assumukhānaṃ rudantānaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, at a later time, being just young, of fresh black hair, endowed with youthful (/ "good") age, in the prime of life, to the unhappy parents weeping tears (over their) face, removed (my) hair (and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree-bark-dye, and went forth from home to homelessness.	Proto jsem si později, Bháradvádžo, když jsem byl pouze mladý, s čerstvými černými vlasy, obdařený mladým (/ "dobrým") věkem, v prvotním věku, nešťastným rodičům ⁸ , kteří plakali slzy po tvářích, oholil vlasy a vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví
--	--	--

<i>MN 26. Pāsārāsīsuttavaṇṇanā</i>	Commentary to MN 26. Discourse on The Variety of Fetters	Komentář k MN 26. Rozprava o Rozmanitosti Pout
<i>277. Tattha daharova samānoti taruṇova samāno.</i>	277. There "being just young" means "being just youthful".	277. Tam "když jsem byl pouze mladý" znamená "když jsem byl pouze mladistvý."
<i>Susukāḷakesoti sutṭhu kāḷakeso, añjanavaṇṇakesova hutvāti attho.</i>	"Of fresh black hair" means rightly black hair, like the hair (that have) the color of collyrium.	"S čerstvými vlasy" znamená dobře černými vlasy, jako vlasy (které mají) barvu oční vodičky ⁹ .
<i>Bhadrenāti bhaddakena.</i>	"Youthful (/ "good")" means favorable.	"Mladým (/ "dobrým")" znamená příznivým.
<i>Paṭṭhamena vayasāti tiṇṇaṃ vayanāṃ paṭṭhamavayena.</i>	"In the prime of life" means in the first age of the three ages (/stages of life).	"V prvotním věku" znamená v prvním věku ze tří věků (/období života). ¹⁰
<i>Akāmakānanti aniccamānānaṃ, anādaratthe sāmivacanaṃ.</i>	"Unhappy" means undesiring; the (word) "not appreciative" (<i>anādaratthe</i>) is in genitive case.	"Nešťastným" znamená nežádoucím; (to slovo) "neoceňujícím" (<i>anādaratthe</i>) je v (druhém pádě) <i>genitivu</i> .
<i>Assūni mukhe etesanti assumukhā; tesam assumukhānaṃ, assukilinnamukhānanti attho.</i>	"Tears in the face" thus they are of tearful faces; to them of tearful faces, to (those) of faces smeared by tears, (that is) the meaning (here).	"Slzy ve tvářích" tak jsou s proslzenými tvářemi; jim s proslzenými tvářemi, (těm) kdo mají tváře pošpiněné slzami, (ten) význam (se tu zamýšlí).
<i>Rudantānanti kanditvā rodamānānaṃ.</i>	"(To them,) weeping" means sobbing and weeping.	"(Těm,) plakajícím" znamená vzlykajícím a plakajícím. ¹¹

⁷ "So (kho) ahaṃ" je zřejmě gramatický výraz specificky v jazyce Páli. Barmský překlad říká "ten já Pán-v-budoucnu" (ဝိညာဉ်သက်သက်). Zamýšlený význam zde asi je "takto", "já, vskutku", "já a nikdo jiný", atd.

⁸ Matka prince Siddhatthy zemřela brzy po jeho narození. Její sestra *Mahāpajāpatī Gotamī* se ale pak o prince starala jakoby to byl její vlastní syn.

⁹ Oční vodička (*añḍaṇa*), také známá jakožto "oční lázeň" nebo "oční koupel" se používala ke zklidnění a pročištění očí.

¹⁰ Podkomentář vysvětluje, že to bylo když bylo *bodhisattovi* 29 let; "první věk" je do 33 let.

¹¹ Tady by se mohl někdo zeptat: "Dobře, ale neunikl princ Siddhattha v noci z palace, neviděný nikým kromě svého vozky Čhanny, který ho vzal k řece Anómá na koni Kanṭakovi/Kaṇḍakovi? Neprojeli ve skutečnosti městskou bránou otevřenou bohý (protože jinak byly městské brány vždycky v noci zamčené)? Neustříhnul si své vlasy proslule u řeky Anómá a nevyhodil je do vzduchu s myšlenkou: "jestli nespádnou dolů (tj. pokud zmizí ve vzduchu), stanu se Buddhou" – načež si je Sakka, král bohů, vzal ze vzduchu

<i>So evaṃ pabbajito samāno kiṃkusalagavesī anuttaraṃ santivarapadaṃ pariyesaṃāno yena āḷāro kālāmo tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā āḷāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –</i>	Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word ("Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Āḷāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Āḷāra Kālāma:	Pak, když (jsem) takto odešel (do bezdomoví), hledal jsem to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo ("Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Āḷāra Kálāma. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Āḷārovi Kálāmovi:
<i>'icchāmaṃ, āvuso kālāma, imasmīṃ dhammavinaye brahmacariyaṃ caritu'nti.</i>	"Friend Kālāma, I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli ¹² Kálāmo, chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
<i>Evaṃ vutte, bhāradvāja, āḷāro kālāmo maṃ etadavoca – 'viharatāyasmā.</i>	Saying so, Bhāradvāja, Āḷāra Kālāma told me this: "May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bhāradvādža, Ālāra Kálāma mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
<i>Tādiso ayaṃ dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakaṃ ācariyaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyā'ti.</i>	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ pariyāpuṇiṃ.</i>	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Bāradvādžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.

aby s nimi potavil Čúlāmuni pagodu ve svém nebi (a takže ty vlasy nikdy dolů nespady)?" Nejdůležitější věc, kterou je třeba si pamatovat v těchto případech, je důvod se kterým Buddha učil své Učení. Buddha učil své posluchače pouze to, co jim mohlo pomoci v jejich duševním rozvoji. Předpokládám, že vyprávění příběhu Jeho tajného úniku z paláce v noci by nemělo konkrétní význam pro Jeho posluchače v jejich praxi etiky atd., proto to Buddha nezmínil. Ostatní o tom samozřejmě věděli od členů Siddhatthovy velké rodiny Sákjů. Také je dobré poznamenat, že příběh tajného Siddhatthova úniku z paláce v noci je obsažen v šestnácti různých textech Komentářů po celé Tipiṭace – ve čtyřech z pěti *Nikájích*, ve *Vinaya Piṭace*, a i v *Abhidhammē*. Abych poukázal na význam, s jakým jej Starší (tj. mniši-autoři Komentářů a Podkomentářů) zachovali, sepsal jsem všechny související odkazy na to vyprávění v Komentářích: **(1)** MNA 1, (vol.2), 3. *Ópammavaggó* - 6. *Pásarásisuttavaṇṇanā* - para. 53; **(2)** SNA 3.1.8.6. *Síhasuttavaṇṇanā* - para. 9; **(3)** ANA 1 13. *Ékapuggalavaggavaṇṇanā* - para. 21; **(4)** ANA 1 14.(14)1. *Paṭhamaétaggavaggó* - *Aññásikoṇḍaññatthéravatthu* - para. 18; **(5)** ANA 4 1.4.3. *Síhasuttavaṇṇanā* - para. 9; **(6)** KNA Dhammapada (vol.1), 1.8. *Sáriputtatthéravatthu* - para. 11; **(7)** KNA Dhammapada (vol.2), 14.1. *Máradhitaravatthu* - para. 9; **(8)** KNA Játaka 1 (vol.1) – *Nidánakathá* - 2. *Avidúrenidánakathá* - para. 38; **(9)** KNA Játaka 1 (vol.4) - 11.[460] 6. *Yudhañcayajátakavaṇṇanā* - para. 1; **(10)** KNA Vimánavatthu 2.7.7. *Kaṇḍakavimánavaṇṇanā* - para. 81; **(11)** KNA Thérigáthá 1.1. *Aññataráthérigáthávaṇṇanā* - para. 5; **(12)** KNA Apadána 1.2. *Avidúrenidánakathá* - para. 39; **(13)** KNA Buddhavaṃsa, *Nidánakathá* - *Abbhantaraniḍánaṃ* - 1. *Ratanacarikamanakaṇḍavaṇṇanā* - para. 9; **(14)** VinA 1.2.12. *Dubbacasikkhāpadavaṇṇanā* - para. 1; **(15)** Vinaya Tíká 1. *Véaṇṇajakaṇḍavaṇṇanā* - para. 32; **(16)** AbhiA Dhammasaṅgaṇi – *Nidánakathá* – *Sumédhakathá* - para. 583.

¹² *Āvuso* je slovo obvykle užívané mezi mnichy ve spisech Páli bezohledu na jejich mnišský věk. Překládá se "příteli", "bratře", apod. Podle slovníku PTS se vyvinulo z *āyusmanto*. V Buddhově době bylo ale slovo "*āyasmā*" oslovením používaným pro nadřazenou osobu. V *Digha Nikāya* 16. *Parinibbāna Sutta* - *Tathāgatapacchimavācā* Buddha údajně rozhodl, že mladší mniši budou oslovovat starší mnichy "*bhante*" ("vznešený") nebo *āyasmā* ("starší"; "ctihodný"), kdežto starší mniši budou oslovovat mladší jejich jménem, rodem, nebo "*āvuso*". Aby se předešlo zbytečným *faux pas* když se mnich setká s jiným mnichem a neznají mnišský věk jeden druhého, tradičně se následuje, že se k sobě všichni mniši chovají nanejvýš uctivě, alespoň při oficiálních událostech.

<i>Kiṃ kusalagavesīti kiṃ kusalanti gavesamāno.</i>	"(I) was searching what was skilful" means (he was) searching (thinking) "what is skilful?"	"Co dovedného jsem hledal" znamená, že hledal co je dovedného.
<i>Anuttaraṃ santivarapadanti uttamaṃ santisaṅkhātāṃ varapadaṃ, nibbānaṃ pariyesamānoti attho.</i>	"Supreme word of ultimate peace" means the ultimate word of the highest expression of peace, meaning (he) was searching for the Enlightenment (<i>Nibbāna</i>).	"Nejvyšší slovo dokonalého míru" znamená dokonalé slovo nejvyššího vyjádření míru, což znamená, že hledal Osvícení (<i>Nibbānu</i>).
<i>Yena ālāro kālāmoti ettha ālāroti tassa nāmaṃ, dīghapīṅgalo kireso.</i>	"There where (was) Ālāra Kālāma," there Ālāra is his name, indeed he (was) long and brown.	"Tam kde (byl) Ālāra Kālāma," tam Ālāra je jeho jméno; vskutku, byl dlouhý a hnědý. ¹³
<i>Tenassa ālāroti nāmaṃ ahosi.</i>	Thus his name became (to be) "Ālāra".	Tak jeho jméno bylo "Ālāra".
<i>Kālāmoti gottam.</i>	"Kālāma" is the clan (where he was born).	"Kālāma" je rod (ve kterém se narodil).
<i>Viharatāyasmāti viharatu āyasmā.</i>	"May the venerable sir stay" (means) may the venerable sir stay. [The Commentary just separated the conjoined words.]	"Kéž (zde) ctihodný pán pobývá" znamená kéž ctihodný pán pobývá. [Komentář pouze rozdělil dvě spojená slova.]
<i>Yattha viññū purisoti yasmiṃ dhamme paṇḍito puriso.</i>	"Where the knowledgeable man" means in which teachings a wise man.	"Kde znalý muž" znamená v kterém učení znalý muž.
<i>Sakaṃ ācariyakanti attano ācariyasamayaṃ.</i>	"Own teacher" means the understanding of (one's) own teacher.	"Vlastní učitel" znamená pochopení vlastního učitele.
<i>Upasampajja vihareyyāti paṭilabhitvā vihareyya.</i>	"May (...) enter, and dwell" means having attained, (he) might dwell.	"Může (...) vstoupit, a prodlévat" znamená po dosažení může prodlévat.
<i>Ettāvatā tena okāso kato hoti.</i>	So much was the opportunity given (/ "made") by him (i.e. Kālāma).	Taková byla příležitost poskytnutá (/ "vytvořená") jím (tj. Kálámou).
<i>Taṃ dhammanti taṃ tesam samayaṃ tantiṃ.</i>	"That teachings" means (learning) the procedure of that understanding (/attainment) by them (i.e. the student-ascetics).	"To učení" znamená (učení) postupu k tomu pochopení (/dosažení) jimi (tj. žáky askety).
<i>Pariyāpuṇinti sutvāva uggaṇhiṃ.</i>	"I mastered" means I have memorized (it all) having just heard (it once).	"Osvojil jsem si" znamená naučil jsem se (to všechno) nazpaměť již po (prvním) poslechu.

¹³ The Sub-Commentary explains, that he was "long" in height, and had brown eyes – *"tuṇḍasārīratāya dīgho, pīṅgalacakkhutāya pīṅgalo"* – "long because of the height of body, (and) brown because of the brown eyes." Pāli-Burmese dictionary however explains, that he was "long (with) weird eyes" ("ရှည်ကြာသော မျက်စိရှိသော"), hence he was called "Ālāra". The dictionary also says that "weird" means "gay and mad" ("မြူးရူး"), a Burmese word that I have possibly misunderstood. I suppose that "brown eyes" are "weird" because eyes of Indians are usually black.

<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, tāvatakena oṭṭhapahatamattena lapitalāpanamattena ṇāṇavādaṇca vadāmi, theravādaṇca jānāmi, passāmi'ti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.</i>	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claimed: "I speak the teachings on knowledge, know and see the teachings on eternity," only by the contact of lips (during saying it), only by repeating what (Ālāra Kālāma) said; both me and others.	A tak jsem já, Bháradvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti," pouze dotekem rtů (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Káláma) řekl; já i ostatní. ¹⁴
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho ālāro kālāmo imaṃ dhammaṃ kevalaṃ saddhāmatkena sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmi'ti pavedeti; addhā ālāro kālāmo imaṃ dhammaṃ jānaṃ passaṃ viharatī'ti.</i>	Then, Bhāradvāja, it occurred to me: "Indeed, Ālāra Kālāma does not claim 'I have attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Ālāra Kālāma dwells in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Ālára Káláma netvrdí 'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Ālára Káláma skutečně prodlévá v tomto učení se znalostí (a) prozřením.

<i>Oṭṭhapahatamattenāti tena vuttassa paṭiggahaṇatthaṃ oṭṭhapaharaṇamattena; aparāparaṃ katvā oṭṭhasañcaraṇamattakenāti attho.</i>	"as much as is the contact of lips (during saying so)" has the meaning that what was said by him (i.e. Kālāma), the grasped/learned meaning was (repeated) as much as is the beating of lips; doing (so) again and again, just moving the lips.	"Pouze dotekem rtů (během toho vyslovování)" znamená, že co jím (Kálámou) bylo řečeno, ten pochopený význam byl (opakovaný) pouze údery rtů; dělal (to) znovu a znovu, pouze pohyboval rty.
<i>Lapitalāpanamattenāti tena lapitassa paṭilāpanamattakena.</i>	"as much as is the repeating of what (Ālāra Kālāma) said" means just by repeating after him who spoke.	"Pouze opakováním co (Káláma) řekl" znamená pouze opakováním po něm kdo mluvil.
<i>ṇāṇavādanti jānāmi'ti vādaṃ.</i>	"I know the teachings on knowledge" means the (particular) teaching.	"Znám učení o poznání" ¹⁵ znamená to (konkrétní) učení.
<i>Theravādanti thirabhāvavādaṃ, thero ahametthā'ti etaṃ vacanaṃ.</i>	"Teachings on eternity" means the teachings on permanence; "there	"Učení věčnosti" znamená učení stálosti; "řekl zde 'stálost'" je (významem) toho slova. ¹⁶

¹⁴ Tohle asi odkazuje na otázku brahmana Saṅgáry na začátku, a Buddha zde vysvětluje že byl prvním z těch tří druhů těch, kdo prohlašují že jsou osvícení. Tipiṭakadhara Mengun Sajadó vysvětluje: "Pouze opakováním toho, co učitel řekl, jemnými pohyby rty, *bódhisatta* dosáhl takového stupně znalosti, kde mohl říci: "Pochopil jsem!" Ve skutečnosti, prohlásil: "Pochopil jsem! Poznal jsem ten postup!" a vedoucí té (asketické) školy s ostatními svými žáky také souhlasili s tímto (*bódhisattovým*) prohlášením." (Z *"The Great Chronicle of Buddhas"*, The Most Venerable Mingun Sayadaw Bhaddanta Vicittasārābhavaṃsa, přel. U Ko Lay & U Tin Lwin, The State Buddha Sāsana Council, Ti=Ni Publishing Center, 2006 [druhá edice]; sv.2, str.140/PDF str.158.)

¹⁵ Všimni si, že zde asi komentář následuje jinou verzi tohoto textu, což je ale běžné (v nepodstatných záležitostech). Hlavní text říká: *"ṇāṇavādaṇca vadāmi"* = "Hlásám učení o poznání", kdežto autor komentáře čte *"ṇāṇavādaṇca jānāmi"* = "Znám učení o poznání."

¹⁶ *"Thero ahamettha"* dává smysl pokud by bylo vytažené z kontextu. Znamenalo by "Tam já jsem starší." - *thero* (= starší (mnich)), *"ahaṃ"* (= já), *"ettha"* (= tam). V kontextu výše ale žádný smysl nedává. Mohlo to být tak, že místo *"ahamettha"* by to mělo být *"āhamettha"* (druh rozdílu, který se v různých textech Pāli běžně vyskytuje), netradičním spojením slova *"āha"* (= řekl), a *"ettha"* (= tam)? Ve skutečnosti, doslovný Pāli-barmský překlad (*MVA1* sv.3 str.20 (PDF str.20)) zřejmě následuje právě takovou

	(he) said 'permanence' is the (meaning of) the word.	
<i>Ahañceva aññe cāti na kevalaṃ ahaṃ, aññepi bahū evaṃ vadanti.</i>	"Both me as well as others" means not just me, many others say so too.	"Já i ostatní" znamená ne pouze já, mnoho ostatních to také hlásají.
<i>Kevalaṃ saddhāmatṭakenāti paññāya asacchikatvā suddhena saddhāmatṭakeneva.</i>	"Entirely just by faith" means not having attained it by wisdom, believing just as much as faith (can).	"Úplně pouze vírou" znamená bez dosažení (toho stupně) moudrostí, vírou tolik kolik důvěra (může).
<i>Bodhisatto kira vācāya dhammaṃ uggaṇḥantoyeva,</i>	In fact, just as the <i>bodhisatta</i> by word memorized ("grasped") the teachings,	Ve skutečnosti právě, když se <i>bódhisatta</i> slovem naučil nazpaměť to učení,
<i>"na kālāmassa vācāya pariyaṭṭimattameva asmiṃ dhamme, addhā esa sattannaṃ samāpattīnaṃ lābhī"ti aññāsi, tenassa etadahosi.</i>	He realized: "Kālāma doesn't (understand) that teaching only to the extent of memorizing it by word, verily he has attained the seven attainments", thus it occurred (to the <i>bodhisatta</i>).	Uvědomil si: "Káláma tomu učení ne(rozumí) pouze do úrovně pamatování z paměti slovem, dosáhl těch sedm dosažení skutečně, ¹⁷ tak to vyvstalo (v mysli <i>bódhisatty</i>).

<i>"Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena ālāro kālāmo tenupasaṅkamim; upasaṅkamitvā ālāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –</i>	"Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Ālāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Ālāra Kālāma:	"Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Ālāra Káláma. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Ālárovi Kálámovi toto:
<i>'kittāvatā no, āvuso kālāma, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmiṭi pavedesī'ti?</i>	"Friend Kālāma, to what extent do (you) proclaim to us: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli Kálámo, do jaké míry nám prohlašuješ: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
<i>Evaṃ vutte, bhāradvāja, ālāro kālāmo ākiñcaññāyatanaṃ pavedesi.</i>	Having spoken thus, Bhāradvāja, Ālāra Kālāma proclaimed (his	Když tak bylo řečeno, Bháradvádžo, Ālāra Káláma prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty. ¹⁸

verzi Pāli textu. Říká: "*Theravādanti*, ထေရဝါဒီဟူသည့်ကား; *thirabhāvavādaṃ*, [thirabhāvavādaṃ စကားကို; *ettha*, ဤအယူ၌; *thiro*, [thirabhāvavādaṃ] *iti etaṃ vacanaṃ*, ဤစကားကို; *āha*, ဆိုပြီး" = "*Theravāda*" znamená učení o stálosti; tam (tj. v té víře) (to dosažení) je stálé; proto (Buddha) řekl to slovo (*theravāda*). A tak místo "*thero ahamettha*" verze tohoto autora pravděpodobně obsahovala "*thiro āha(m)ettha*." Podkomentář k tomu přidává "*akampaniyatāya thiro*" (= "stálý (svou) neotřesitelností").

Cílem *bódhisatty*, budoucího Buddhya, bylo nalézt stálé dosažení, stálou svobodu z Koloběhu Přerозování, stálou svobodu ze zrození, stárnutí, a smrti. Proto, "Učení o stálosti" bylo právě to, co *bódhisatta* hledal. Narozdíl od Buddhova Učení, kde jsou všechna dosažení nestálá v rámci osobní zkušenosti, a pouze konečné vyvanutí (*Parinibbāna*) je stálé, v tomto případě Ālāra Káláma (stejně jako Udaka, syn Rámy) věřil, že dosažení Základny Nicoty je stálé dosažení, protože to tak vypadalo při jeho prožitku. V kontextu jména buddhistické školy se termín *Theravāda* používá výlučně pro "Učení Starších". Ve skutečnosti, slovo *theravāda* ve smyslu "učení o stálosti" nachází pouze ve vyprávění prince Siddhatthy jak se stal asketou a cvičil podle tehdejších učitelů - *Majjhima Nikāya sutty 26, 36, 85, a 100* – kde pouze popisuje názory Ālāra Kálámy a Udaky, syna Rámy.

¹⁷ Je celkem "osm dosažení" v praxi *samatha* (koncentrace), z toho čtyři "hmotná pohroužení" (*rúpa džhána*) a čtyři "nehmotná pohroužení" (*arúpa džhána*). Dosažení Základny Nicoty učené Ālārou Kálámou je třetím nehmotným pohroužením, dosažené po úspěšném v předchozích čtyřech hmotných a dvou nehmotných pohrouženích.

¹⁸ *Visuddhimagga* podrobně vysvětluje Základnu Nicoty. Viz níže její vysvětlení významu toho slova:

"... nemá vlastnictví (*kiñčana*), proto je to nevlastnictví (*akiñčana*); co se tím myslí, je že nemá ani zbytek pouhého skutek rozpuštění. Ten stav (podstata) nevlastnění je nicota (*ákiñčariṇa*). Toto je název vymizení toho vědomí, které patřilo základně nekonečného prostoru [tj. šestému stupni pohroužení]. Ta nicota je "základnou" ve smyslu podkladu toho pohroužení, tak jako je "základna bohů" [*devāyatana*, tj. nebe] pro bohy, tak je "základna sestávající z nicoty." (Z "*Path of*

	attainment as) the Base of Nothingness.	
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho ālārasseva kālāmassa atthi saddhā, mayhaṃpatthi saddhā; na kho ālārasseva kālāmassa atthi vīriyaṃ...pe... sati... samādhi... paññā, mayhaṃpatthi paññā.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Ālāra Kālāma has faith, I also have faith indeed; not only Ālāra Kālāma has energy...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	Pak, Bhāradvādžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, nejen Ālāra Kālāma má důvěru, vskutku, i já mám důvěru; nejen Ālāra Kālāma má energii..opak... všímavost... soustředění... moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
<i>Yaṃnūnāhaṃ yaṃ dhammaṃ ālāro kālāmo sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmiṭi pavedeti tassa dhammassa sacchikiriyaṃ padaheyya'nti.</i>	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Ālāra Kālāma proclaims (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Ālāra Kālāma prohlašuje (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihaṣiṃ.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, indeed quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bhāradvādža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

<i>Ākiñcaññāyatanaṃ pavedesīti ākiñcaññāyatanapariyosānā satta samāpattiyo maṃ jānāpesi.</i>	"Proclaimed the Base of Nothingness" means he announced to me the seven attainments ending with the Base of Nothingness (as attained by him).	"Prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty" znamená, že mi oznámil sedm dosažení končících Základnou Nicoty (coby jeho vlastní).
<i>Saddhāti imāsaṃ sattannaṃ samāpattīnaṃ nibbattanattāya saddhā.</i>	"Faith" means the faith necessary for attaining these seven attainments.	"Důvěra" znamená důvěra potřebná k dosažení těchto sedmi dosažení.
<i>Vīriyādīsupi eseṇa nayo.</i>	In energy, etc. the way (of explanation) is same (as with faith).	U energie, atd. je způsob (vysvětlení) stejný (jako u důvěry).
<i>Padaheyyanti payogaṃ kareyyaṃ.</i>	"If I endeavored" means if I made effort.	"Kdybych usiloval" znamená kdybych usiloval.
<i>Nacirasseva taṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihaṣinti bodhisatto kira vīriyaṃ paggaḥetvā</i>	"indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge" means that the <i>bodhisatta</i> indeed concentrated (his) energy, and	"vskutku brzy dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním" znamená, že <i>bódhisatta</i> skutečně vynaložil energii, a
<i>katipāhaññeva satta suvaṇṇanisseṇiyo pasārento viya satta samāpattiyo nibbattesi; tasmā evamāha.</i>	Just within a few days attained the seven attainments as if (just) spreading seven ladders (made of Indian madder); hence (the Buddha) said so.	Již během několika dnů ¹⁹ dosáhl těch sedm dosažení jakoby rozložil sedm žebříků (z indického mořenu); proto (to Buddha) takhle řekl.

Purification (Visuddhimagga)”, Bhadantācariya Buddhaghosa, překl. Bhikkhu Ñāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první edice r. 1975]; str.329-330/PDF str.387-388. Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců, abych pobudil čtenáře ke čtení původní knihy.

¹⁹ Tj. dva nebo tři dny (říká doslovný Páli-barmský překlad). Obyčejní lidé budou asi potřebovat jedno nebo dvě desetiletí.

<i>Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena ālāro kālāmo tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā ālāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Ālāra Kālāma. When I approached (him), I told this to Ālāra Kālāma:	Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Ālāra Kálāma. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Ālārovi Kálāmovi toto:
<i>'ettāvatā no, āvuso kālāma, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesī'ti?</i>	'Is it this much, friend Kālāma, that you proclaim to us the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge?	"Je toto tolik, příteli Kálāmo, co nám prohlašuješ (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
<i>'Ettāvatā kho ahaṃ, āvuso, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemī'ti.</i>	"Indeed that much, friend, I proclaim the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik já, příteli, prohlašuji (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmi'ti.</i>	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Lābhā no, āvuso, suladdhaṃ no, āvuso, ye mayaṃ āyasmantaṃ tādisaṃ sabrahmacāriṃ passāma.</i>	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé (/ "zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé (/ "dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihodného pána takového dobrého svatého života.
<i>Iti yāhaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemi taṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;</i>	Thus the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého já prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.
<i>yaṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi tamahaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemi.</i>	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>Iti yāhaṃ dhammaṃ jānāmi taṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi, yaṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi tamahaṃ dhammaṃ jānāmi.</i>	Thus the teaching that I know, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching I know.	Takto to učení, které znám, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení já znám.
<i>Iti yādiso ahaṃ tādiso tuvaṃ, yādiso tuvaṃ tādiso ahaṃ.</i>	Thus as am I you are same, as are you, I am same.	Takto jaký jsem já takový jsi ty, jaký jsi ty, takový jsem já.
<i>Ehi dāni, āvuso, ubhova santā imaṃ gaṇaṃ pariharāma'ti.</i>	Come, friend, now (we) shall care for this group (of students) staying both (together), indeed."	Pojď, příteli, teď se budeme starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme."
<i>Iti kho, bhāradvāja, ālāro kālāmo ācariyo me samāno attano</i>	Thus, Bhāradvāja, Ālāra Kālāma being my teacher, me being his own	Takto, Bhāradvādžo, (přestože) byl Ālāra Kálāma mým učitelem, (a) já

<i>antevāsiṃ maṃ samānaṃ attanā samasamaṃ ṭhapesi, uḷārāya ca maṃ pūjāya pūjesi.</i>	student, placed me on the same level as himself, and offered to me the greatest offerings.	jeho žákem, umístil mě na stejnou pozici jako sebe, a daroval mi nejvyšší dary.
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'nāyaṃ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na sambodhāya na nibbānāya saṃvattati, yāvadeva ākiñcaññāyatanūpapattiyā'ti.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high ("much") as the arising of the Base of Nothingness."	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Toto učení nevrholí v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chtíce, ani v ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení ²⁰ , (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty."
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, taṃ dhammaṃ analaṅkaritvā tasmā dhammā nibbijja apakkamiṃ.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bháradvádžo, vskutku nespokojený s tím učení, a bez vášně pro to učení, odešel.

<i>Lābhā no, āvusoti anusūyako kiresa kālāmo.</i>	"It is gain for us, friend" means that Kālāma was indeed not jealous.	"Je to pro nás příznivé ("zisk"), příteli" znamená, že Káláma, vskutku, nebyl žárlivý.
<i>Tasmā "ayaṃ adhunāgato, kinti katvā imaṃ dhammaṃ nibbattesī"ti usūyaṃ akatvā pasanno pasādaṃ pavedento evamāha.</i>	Therefore, not being jealous ("making jealousy") (thinking): "this (one) has (just) now come, what did (he) do that (he) attained this teaching (so quickly)?" And respectfully expressing respect, said so (the Buddha).	Proto, že nebyl žárlivý ("nedělal žárlivost") (myšlenkou): "tenhle právě přišel, co dělal, že dosáhl tohoto učení (tak rychle)?" A uctivě vyjádřil úctu, (proto to Buddha) takhle řekl.
<i>Ubhova santā imaṃ gaṇaṃ pariharāmāti "mahā ayaṃ gaṇo, dvepi janā pariharāmā"ti vatvā gaṇassa saññāṃ adāsi,</i>	"(We) shall carry out (the teaching) for this group (of students) staying both (together), indeed" means "large is this group, (we) will carry out (the teaching) in two indeed" said (Kālāma) and announced to the group:	"Budeme se starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme," znamená "velká je tato skupina (studentů), budeme se o ní, vskutku, starat spolu" řekl (Káláma) a oznámil té skupině:
<i>"ahampi sattannaṃ samāpattinaṃ lābhī, mahāpurisopi sattannameva, ettakā janā mahāpurisassa santike parikammaṃ uggaṇhatha, ettakā mayha"nti majjhe bhinditvā adāsi.</i>	"As well as I have attained the seven attainments, the great man (attained) just the seven too; this number of people take the meditation instruction from the great man, this number of people from	"I já jsem dosáhl sedmi dosažení, velký muž jich (dosáhl) take; tento počet lidí si vezme meditační instrukci od velkého muže, tento počet lidí ode mě" (a jak to říkal,)

²⁰ Zde se "Nibbāna" chápe ve svém konečném významu, proto je ponechána na konec. Toto slovo může být rozebráno na dvě části: *ni* (= ven), *vana* (= vanout), a s přirovnáním olejové svíčky či táborového ohně, které už nezahoří pokud nemají žádné palivo, *Nibbāna* je konečným ustáním zrození, způsobeným naprostou nepřítomností veškerého toužení (*taṇhā*) a nevědomosti (*avijjā*).

	me" (saying so) he divided (his students) in the middle and gave (one half to the <i>bodhisatta</i>).	rozdělil (své studenty) v polovině a dal (jednu polovinu <i>bódhisattovi</i>).
<i>Uḷārāyāti uttamāya.</i>	"By the greatest" means by ultimate.	"Nejvyšší" znamená nejlepší.
<i>Pūjāyāti kālāmassa kira upaṭṭhākā itthiyopi purisāpi gandhamālādīni gahetvā āgacchanti.</i>	"Offerings" means indeed, the women and men as well who supported Kālāma took perfumes (and) flowers and arrived (to Kālāma's place).	"Dary" znamená, vskutku, že ženy i muži, který podporovali (Kálámu) vzali vůně, květiny, atd., a přišli.
<i>Kālāmo – "gacchatha, mahāpurisaṃ pūjethā"ti vadati.</i>	Kālāma says: "Go (pl.), make offerings to the great man."	Káláma řekl: "jděte, darujte (je) velkému muži".
<i>Te taṃ pūjetvā yaṃ avasiṭṭhaṃ hoti, tena kālāmaṃ pūjenti.</i>	They made offerings for him (i.e. the <i>bodhisatta</i>), and what remained, by that they made offerings for Kālāma.	Ti mu (je) darovali, a co zbylo, to darovali Kálámovi.
<i>Mahagghāni mañcapīṭhāni āharanti; tānipi mahāpurisassa dāpetvā yadi avasiṭṭhaṃ hoti, attanā gaṇhāti.</i>	(The people) bring valuable beds (and) chairs, those they also offer to the great man and what was the leftover, that (Kālāma) takes himself.	Přinesli cenné postele a židle; i ty (Káláma) požádal dát velkému muži, a sám si vzal co zbylo.
<i>Gatagataṭṭhāne varasenāsaṃ bodhisattassa jaggāpetvā sesakaṃ attanā gaṇhāti.</i>	Wherever (they) went, (Kālāma) requested (people) to clean the supreme bedding for the <i>bodhisatta</i> and himself took what remained.	Kdekoliv šli, (Káláma) požádal (lidi) aby očistili nejlepší lůžka pro <i>bódhisattu</i> a sám si vzal co zbylo.
<i>Evaṃ uḷārāya pūjāya pūjesi.</i>	Thus (Kālāma) offered the greatest offerings.	Takto (Káláma) daroval nejvyšší dary.
<i>Nāyaṃ dhammo nibbidāyātiādisu ayaṃ sattasamāpattidhammo neva vaṭṭe nibbindanattthāya, na virajjanattthāya, na rāgādinirodhatthāya,</i>	"This teaching does not culminate in dispassion etc." means "this teaching of seven attainments is neither for the dispassion for rebirth, nor for removal of (mental) defilement, nor for cessation of lust,	"Toto učení nevrcholí v nevášni atd." znamená, že "toto učení sedmi dosažení není ani pro nevášeň (pro zrozování), ani pro netouhu, ani pro ustání chťice,
<i>na upasamatthāya, na abhiññeyyadhammaṃ abhijānanattthāya, na catumaggasambodhāya²¹, na nibbānasacchikiriyāya saṃvattatīti attho.</i>	Nor for cessation of all defilement, nor for supernatural realization of the teachings that should be known supernaturally, nor does it culminate in the Awakening by the Four Paths, (or) in the attainment of Enlightenment;" (that) is the meaning.	ani pro ustání veškerých nečistot (mysli), ani pro nadpřirozené poznání, ani nevrcholí Probuzením čtyřmi Stezkami ²² , (či) dosažením Osvícení;" (takový je) význam.

<i>Yāvadeva ākiñcaññāyatanūpapattiyāti yāva satṭhikappasahassāyuparimāṇe</i>	"(Being) as high (/ "much") as the arising of the Base of Nothingness" means it culminates only in as much	"(Ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty" znamená že vrcholí pouze v úrovni
--	--	--

²¹ Doslovný Páli-barmský překlad ale čte: "*čatusaččasambódhāja*" (= Probuzení se do Čtyř (Ušlechtilých) Pravd).

²² Jsou čtyři stupně, tzv. "Plody" (*Phala*) Probuzení/Osvícení, a každý následuje za příslušnou "Stežkou" (*Maggou*). Takto jsou Čtyři Stezky a Čtyři Plody pro každý z těch čtyř stupňů Osvícení.

<i>ākiñcaññāyatanabhava upapatti, tāvadeva saṃvattati, na tato uddham.</i>	as is the birth in the existence of Base of Nothingness where the life-span has the extent of sixty-thousand aeons, not more than that.	zrození v existenci Základny Nicoty, kde délka života dosahuje sedesáti tisíc eonů, ne víc než to.
<i>Evamayaṃ punarāvattanadhammoyeva; yañca ṭhānaṃ pāpeti, taṃ jātijarāmaṇehi aparimuttameva maccupāsaparikkhittamevāti.</i>	Thus this is just a teaching that (leads) to further rebirth; the place that (the teaching) takes (one) to, that (place) is simply not free from birth, old age, (and) death; (it) is simply surrounded by the fetter of death.	Tak je toto pouze učení, které (vede) k dalšímu zrozování; místo, kam (toto učení) vede je (místo) jednoduše nikoliv prosté zrození, stárnutí, (a) smrti; je jednoduše obklopené poutem smrti. ²³
<i>Tato paṭṭhāya ca pana mahāsatto yathā nāma chātajjhappuriso manuññabhojanaṃ labhitvā sampiyāyamānopi bhuñjitvā</i>	And right since then the great being, like for example when a man who (suffered) hunger pangs has received delicious food and ate (it) with appetite,	A právě od té doby velká bytost, jako například když muž, který (trpěl) bolestí hladem dostal výborné jídlo a s chutí se najedl,
<i>pittavasena vā semhavasena vā makkhikāvasena²⁴ vā chaḍḍetvā puna ekaṃ piṇḍampi bhuñjissāmiti manaṃ na uppādeti;</i>	Upon refusing it due to a bile (ailment), or due to a phlegm (ailment), or due flies will not arouse the desire (thinking): "I will eat one more lump;"	Po jeho odmítnutí kvůli (nemoci) žluče, nebo kvůli (nemoci) hlenu, nebo kvůli mouchám, nevyvolá (v sobě) touhu (myšlenkou): "sním ještě jednu hrudku;"
<i>evameva imā satta samāpattiyo mahantena ussāhena nibbattetvāpi, tāsū imaṃ punarāvattikāḍibhedam ādīnavaṃ disvā,</i>	In just that way (the great being), having attained these seven attainments by great effort, having seen this their drawbacks in detail, such as continued rebirth,	Tak stejným způsobem (velká bytost), když dosáhl těchto sedmi dosažení obrovským úsilím, když uviděl podrobnosti jejich nedostatků, jako např. další zrození, ²⁵
<i>puna imaṃ dhammaṃ āvajjissāmi vā samāpajjissāmi vā adhiṭṭhahissāmi vā vuṭṭhahissāmi vā paccavekkhissāmi vāti cittameva na uppādesi.</i>	Didn't arouse even a thought (such as): (1) "I will consider this attainment again", or (2) "I will attain (it)", or (3) "I will make determination (to dwell in it)", or (4) "I will exit (/rise up) (from it)", or (5) "I will reflect (on it)."	Nevyvolal ani pomyšlení (jako například): (1) "Promyslím toto dosažení znovu," nebo (2) "dosáhnu (jej)," nebo (3) "rozhodnu se (v něm prodlévat)," nebo (4) "vystoupím (/vstanu)" (z něj)," nebo (5) "budu o něm přemýšlet (jak se dařilo)." ²⁶

²³ Tipiṭakadhara Menun Sajadó vysvětluje: "Vskutku, je to oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." ("The Chronicle of Buddhas", sv.2, str.144/PDF str.162.)

²⁴ Doslovný Páli-barmský překlad ale čte: "*pačchimakāvaséna*" (= kvůli nízké (kvalitě) jídla). Předpokládám, že to znamená zkažené atd. Podkomentář ale také čte *makkhikāvaséna* a vysvětluje: "*Makkhikāvasenāti bhojanassa makkhikāmissatāvasena*" = "Kvůli mouchám' znamená kvůli mouchám smíchaným s jídlem."

²⁵ Podkomentář dodává: "*Bodhisattassa tā samāpattiyo nibbattetvā ṭhitassa purimajātīparicayena ñāṇassa ca mahantatāya tāsaṃ gati ca abhisamparāyo ca upaṭṭhāsi.*" = "Když *bódhisatta* dosáhl těch dosažení, uvědomil si (/vyvstalo") příští zrození (způsobené těmi dosaženími) a také zrození po tom příštím, skrze (jeho) znalost seznámení se se (svými) minulými životy a (svému) ohromnému (charakteru)." Takže se zdá, že si *bódhisatta* pamatoval své minulé životy, anebo alespoň některé z nich. Tady by se někdo mohl zeptat: "Pokud si *bódhisatta* pamatoval svoje minulé životy, proč tedy jednoduše nenásledoval Střední Stezku, kterou se naučil od minulých Buddha v minulých životech?" Předpokládám, že to byly právě ty životy, které si pořád ještě nepamatoval (nedokonalostí té schopnosti), a nebo si je pamatoval ale ne dostatečně s podrobnostmi.

²⁶ Toto je pět dovedností (*pañca vasiyo*) praxe *samatha* (soustředění). Tyto dovednosti jsou zapotřebí k pročištění již dosaženého pohroužení (*džhāny*), a obvykle se neučí začátečníkům meditace.

<i>Analarikarivāti alaṃ iminā, alaṃ imināti punappunaṃ alarikarivā</i> ²⁷ .	"Displeased" means "enough of this, enough of this" saying (/ "doing") "enough" repeatedly.	"Nespokojený" znamená "dost (bylo) toho!l, dost (bylo) toho!le," řekl (/ "dělal") "dost" opakovaně.
<i>Nibbijāti nibbinditvā.</i>	"Dispassionate" means being disgusted.	"Bez vášně" znamená, že byl znechucený.
<i>Apakkaminti agamāsiṃ.</i>	"I left" means I went (away).	"Odešel jsem" znamená "šel jsem pryč."

476. <i>"So kho ahaṃ, bhāradvāja, kiṃkusalagavesī anuttaraṃ santivarapadaṃ pariyesamāno yena udako rāmaputto tenupasaṅkamim; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –</i>	476. "Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word (/ "Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	476. "A tak, Bhárádvádžo, jsem hledal to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo (/ "Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Udakovi, synovi Rámy:
<i>'icchāmaṃ, āvuso [passa ma. nī. 1.278 pāsarāsīsutte],²⁸ imasmiṃ dhammavinaye brahmacariyaṃ caritu'nti.</i>	"Friend [see (a comment) in <i>MN 26. Pāsarāsi Sutta, par.278</i>], I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli [viz <i>MN 26. Pāsarāsi Sutta, par.278</i>], chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
<i>Evaṃ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto maṃ etadavoca – 'viharatāyasmā.</i>	Saying so, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma told me this: May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bhárádvádža, Udaka, syn Rámy, mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
<i>Tādiso ayaṃ dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakaṃ ācariyakaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyā'ti.</i>	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ pariyāpuṇim.</i>	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Báradvádžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, tāvatakena va oṭṭhapahatamattena lapitalāpanamattena 'ñāṇavādañca</i>	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claim that I speak the teachings on knowledge, know and see the	A tak jsem já, Bháradvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti,"

²⁷ Podkomentář říká "*Analarikarivāti anu anu alaṃkatvā*" = "Nespokojený" znamená, že říkal (/ "dělal") "dost" znovu a znovu." – To slovo *analarikarivā* je tedy rozebráno na *anu* (= opakovaně) a *alarikarivā* (= říkal (/ "dělal") "dost"). Z tohoto vysvětlení "*alarikarivā*" dobře zapadá do kontextu původního textu i komentářů, tj. když zvážíme tento druhý význam slova - *alaṃ karóti* (= "říká 'dost'"), místo častějšího *alarikaróti* (= "zdobí").

²⁸ Tady nás poznámka odkazuje na první výskyt tohoto vyprávění v této knize (*Madžžhima Nikája*), konkrétně na *Pāsarāsi Sutta* (take známou jakožto *Arijaparijésaná Sutta*), *MN 26*. Tam nalézáme zajímavou kritiku (předpokládám napsanou ctihodným Tipiṭakadhara Mengun Sajadónem [skloňuji jako Apollón]) týkající se chyby, která se nachází v sinhálské, thajské, a khmerské verzi, a která je v rozporu s příběhem ve kterém se nachází, a je take odmítnutá Podkomentáři. Pravda je, že ta chyba *původně* vedla I.B. Horner a jiné velké učence Páli ze západu k domněnce, že *bódhisatta* navštívil Udaku Rámu (protože ty nebarmské verze tvrdí, že *bódhisatta* nazval svého nového učitele Rámou: "*āvuso rāma*") a naučil se těch osm dosažení přímo od Rámy. Barmská verze, opět samozřejmě dobře seznámená s Podkomentáři, jasně popisuje, že Udaka byl syn Rámy (*Udaka Rāmaputta*), a on (tj. Udaka) nebyl učitelem *bódhisatty* (s ohledem na dosažení), protože oba měli to sedmé dosažení. Proto byli "*sabrahmacārī*" (tj. společníci ve svatém životě), spíše než učitel a student. (Všimni si, že tady jsou porovnávání podle svého dosažení, nikoliv znalostí.)

<i>vadāmi, theravādañca jānāmi, passāmi'ti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.</i>	teachings on eternity: as much as is the contact of lips (during saying so), as much as is the repeating of what (Udaka) said; both me and others.	pouze dotekem rtů (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Udaka) řekl; já i ostatní.
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmo imaṃ dhammaṃ kevalaṃ saddhāmatkena sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmi'ti pavedesi; addhā rāmo imaṃ dhammaṃ jānaṃ passaṃ vihāsi'ti.</i>	Then, Bhāradvāja, it occurred to me: "Indeed, Rāma did not claim 'I have attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Rāma dwelled in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	Pak mi, Bhāradvādžo, vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Rāma netvrdil 'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Rāma skutečně prodléval v tomto učení se znalostí (a) prozřením.
<i>Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasaṅkamim; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –</i>	"So I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	"Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, Rámův syn. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Udakovi, synovi Rámy toto:
<i>'kittāvatā no, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmi'ti pavedesi'ti?</i>	"Friend, to what extent did Rāma proclaim: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli, do jaké míry prohlašoval Rāma: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
<i>Evaṃ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto nevasaññānāsaññāyatanaṃ pavedesi.</i>	Having spoken thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma proclaimed (the attainment as) the Base of	Když tak bylo řečeno, Bhāradvādžo, syn Rámy prohlásil (Rámovo dosažení jakožto) Základnu Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání. ²⁹

²⁹ *Visuddhimagga* poskytuje názorné vysvětlení "Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání":

"Význam toho slova tady je tenhle: ta džhána (/pohroužení) se svými příslušnými stavy ani že nemá vnímání, ani že má nevnímání, kvůli nepřítomnosti hrubého vnímání a přítomnosti jemného vnímání, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání" (*n'eva-saññā-nāsaññā*). Je to "ani vnímání ani nevnímání" a je to "základna" (*āyatana*), protože je zahrnuta v základně mysli (*manāyatana*) a základně předmětů mysli (*dhammāyatana*), čímž je to "základna sestávající ani z vnímání ani z nevnímání" (*nevasaññānāsaññāyatana*).

A nebo jinak: zde vnímání není ani vnímání, poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, ani dokonce nevnímání, poněvadž je přítomné v jemném stavu, ve zbytkové podobě, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání. Je to "ani vnímání ani nevnímání" a je to "základna" ve smyslu podkladu pro jiné stavy (mysli), proto je to "základna sestávající ani z vnímání ani z nevnímání." A není to pouze vnímání které tam je takové, ale pocitování je (tam) také ani-pocitování-ani-nepocitování, vědomí je (tam) ani-vědomí-ani-nevědomí, a dotyk je (tam) ani-dotyk-ani-nedotyk, a to samé vysvětlení platí pro ostatí příslušné stavy; ale mělo by být pochopeno, že toto vysvětlení je podáno v rámci vnímání. [Podkomentář k *Visuddhimagga* vysvětluje, že "vnímání" bylo z těchto stavů vybráno pro jméno tohoto dosažení s ohledem na rozdíl ve vnímání u jiných bytostí, tak jak je to zmíněno v *DN 33. Saṅgīti Sutta (Navasattāvāsā)* a *AN 9.3.4. Sattāvāsa S.*]

A ten význam by měl být popsán přirovnáními počínaje (tím o) potření mísy olejem. Novice potřel mísu olejem, zdá se, a uložil jí stranou. Když byl čas se napít rýžového odvaru, starší mnich mu řekl ať mísu přinese. (Novic) řekl: "Ctihodný pane, v míse je olej." Ale když mu bylo řečeno: "přines ten olej, novici, naplním si olejovou tubu," odpověděl: "není olej, ctihodný pane." Zde, právě jako "je tam olej" je ve smyslu neslučitelnosti s rýžovým odvarem, protože (by) byl nalitý do [té mísy], a právě jako "není tam olej" je ve smyslu naplnění olejové tuby, atd., tak i toto vnímání je "ani vnímání", poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, a je to "ani nevnímání", poněvadž je přítomné v jemné podobě jakožto zbytkový útvar." (Z *"Path of Purification (Visuddhimagga)"*, Bhaddantācariya Buddhaghosa, přel. Bhikkhu Ñāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první vydání r. 1975]; str.332-333/PDF str.390-391. (Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců abych povzbudil čtenáře k přečtení původní knihy.)

	Neither-Perception-Nor-Non-Perception.	
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmasseva ahosi saddhā, mayhaṃpatthi saddhā; na kho rāmasseva ahosi vīriyaṃ...pe... sati... samādhī... paññā, mayhaṃpatthi paññā.</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Rāma had faith, I also have faith indeed; not only Rāma had energy ...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	Pak, Bhāradvādžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, nejen Rāma měl důvěru, vskutku, i já mám důvěru; nejen Rāma měl energii...opak... všímavost... soustředění... moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
<i>Yaṃnūnāhaṃ yaṃ dhammaṃ rāmo sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmiṭi pavedesi tassa dhammassa sacchikiriyaṃ padaheyya'nti.</i>	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Rāma proclaimed (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Rāma prohlašoval (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsiṃ.</i>	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bhāradvādža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

<i>"Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasaṅkamim; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. When I approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	Pak jsem já, Bhāradvādžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Udakovi, synovi Rámy toto:
<i>'ettāvatā no, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi'ti?</i>	'Is it this much, friend, that Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge?	"Je toto tolik, příteli, co Rāma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
<i>'Ettāvatā kho, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi'ti.</i>	"Indeed that much, friend, Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik, příteli, Rāma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imaṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmi'ti.</i>	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>'Lābhā no, āvuso, suladdhaṃ no, āvuso, ye mayaṃ āyasmantaṃ tādisaṃ sabrahmacāriṃ passāma.</i>	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé (/ "zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé (/ "dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihodného pána takového dobrého svatého života.
<i>Iti yaṃ dhammaṃ rāmo sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi taṃ tvaṃ dhammaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;</i>	Thus the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého Rāma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.

<i>yaṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikavā upasampajja viharasī taṃ dhammaṃ rāmo sayaṃ abhiññā sacchikavā upasampajja pavesesī.</i>	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého Rāma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.
<i>Iti yaṃ dhammaṃ rāmo abhiññāsī taṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsī, yaṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsī taṃ dhammaṃ rāmo abhiññāsī.</i>	Thus the teaching that Rāma supernaturally knew, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching Rāma supernaturally knew.	Takto to učení, které Rāma nadpřirozeně znal, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení Rāma nadpřirozeně znal.
<i>Iti yādiso rāmo ahosī tādiso tuvaṃ, yādiso tuvaṃ tādiso rāmo ahosī.</i>	Thus as was Rāma you are same, as are you, Rāma was same.	Takto jaký byl Rāma takový jsi ty, jaký jsi ty, takový byl Rāma.
<i>Ehi dāni, āvuso, tuvaṃ imaṃ gaṇaṃ pariharā'ti.</i>	Come, friend, now you shall carry out (the teaching) for this group (of students).	Pojď, příteli, teď se budeš starat o tuto skupinu (studentů)."
<i>Iti kho, bhāradvāja, udako rāmaputto sabrahmacārī me samāno ācariyaṭṭhāne maṃ ṭhapesī, uḷārāya ca maṃ pūjāya pūjesī.</i>	Thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma, being (my) companion in holy life, placed me on the level of (his) teacher, and offered to me the greatest offerings (as well).	Takto, Bhāradvādžo, (přestože) byl Udaka, syn Rāmy, mým společníkem ve svatém životě, umístil mě na pozici učitele, a daroval mi nejvyšší dary.
<i>Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosī – 'nāyaṃ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na sambodhāya na nibbānāya saṃvattati, yāvadeva nevasaññānāsaññāyatanūpapattiyā'ti .</i>	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high ("much") as the arising of the Base of Neither-Perception-Nor-Non-Perception."	Pak, Bhāradvādžo, mi vyvstalo (v mysli): "Toto učení nevrhlo v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chťče, ani v ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení, (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání." ³⁰
<i>So kho ahaṃ, bhāradvāja, taṃ dhammaṃ analarīkaritvā tasmā dhammā nibbijja apakkamīṃ.</i>	Then I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bhāradvādžo, vskutku nespokojený s tím učení, a bez vášně pro to učení, odešel. ³¹

³⁰ Tipiṭakadhara Mengun Sajadó dodává: "Ve skutečnosti, těchto osm dosažení vedou nanejvýš k Brahma pobytu (světa) Névasaññā-nāsaññājatana, kde se žije osmdesát-čtyři tisíc *Mahā-kappa*, avšak (ta dosažení) nemohou poskytnout žádné dobrodiní lepší než tohle. Nejvyšší svět Brahmů, (tj.) Névasaññā-nāsaññājatana, který je důsledkem té same džhāny je take pouze svět neosvobozený z nebezpečí zrození, stárí, a smrti. Je to, vskutku, oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." ("*The Chronicle of Buddhas*", sv.2, str.148/PDF str.166.)

³¹ "Co se týče samotného Udaky, pouze když ho Bódhisatta opustil, byl velmi přemohlý *sarivégou* [tj. porozuměním problému života jakožto naléhavé záležitosti], a (poté, co) vynaložil úsilí aby dosáhl (všech) těch dosažení, dosáhl džhān včetně Névasaññā-nāsaññājatana." (Tamtéž, str.145/PDF str.163.)

278. <i>Na kho rāmo imaṃ dhammanti idhāpi bodhisatto taṃ dhammaṃ uggaṇṇantoyeva aññāsi –</i>	278. "Indeed, Rāma (did not claim 'I have attained...') this teachings" means even here, just when the <i>bodhisatta</i> (by word) memorized that teaching, he realized:	278. "Vskutku, Rāma (netvrdil 'dosáhl jsem,...) tomto učení'" znamená, že i tady, když se <i>bódhisatta</i> (slovem) naučil nazpaměť to učení, uvědomil si:
<i>"nāyaṃ aṭṭhasamāpattidhammo udakassa vācāya uggahitamattova, addhā pana aṭṭhasamāpattilābhī"ti.</i>	"This teaching of eight attainments is not learned (by Rāma) only as much as is the word of Udaka, but verily he (i.e. Rāma) had attained the eight attainments (himself)."	"Toto učení osmi dosažení není (Rámou) dosaženo pouze slovem (jako je tomu u) Udaky, (Rāma) měl těch osm dosažení skutečně."
<i>Tenassa etadahosi – "na kho rāmo...pe... jānaṃ passaṃ vihāsi"ti.</i>	Hence it occurred to him (i.e. to the <i>bodhisatta</i>): "Indeed, Rāma did not...rep.... dwelled (in this teachings) knowing (and) seeing (it in reality)."	Proto mu vyvstalo (v mysli): "Vskutku, ne(tvrdil) Rāma...opak... prodléval (v tomto učení) se znalostí (a) prozřením."
<i>Sesamettha purimavāre vuttanayeneva veditabbaṃ.</i>	What there (in the main text) remains (for explanation), that should be known from the previous portion in the way it was said (there).	Co dalšího (v hlavním textu) zbývá (vysvětlit), to by mělo být známo podle předchozí části (tohoto Komentáře) způsobem jakým to (tam) bylo vysvětlené.

Kéž jsou všechny bytosti šťastné a zdravé ☺

mnich Saraṇa